

Metodik prevence a jeho role na základní škole

Veronika Štenclová

PROCHÁZKA, Miroslav. *Metodik prevence a jeho role na základní škole*. Praha: Pasparta, 2019. ISBN 978-80-88290-28-5.

Monografie s názvem *Metodik prevence a jeho role na základní škole* obsahuje 5 na sebe logicky navazujících kapitol. Dříve než přistoupíme k popisu obsahové náplně jednotlivých kapitol, ráda bych zdůraznila úvodní pasáž, v níž autor zasvěcuje čtenáře do metodiky zpracování publikace. Stručně v ní charakterizuje způsob zpracování celé knihy, v návaznosti na zdroje prezentovaných dat a klíčovou literaturu.

Celá publikace je pojata jako teoreticko-praktický odborný text. Tedy zmíněné teoretické informace autor následně doplňuje praktickými příklady a doporučeními pro praxi. Vzhledem k tematickému zaměření publikace je zvolený způsob zpracování více než žádoucí.

Po úvodní části již následuje první kapitola, která je objasňuje role učitele jako školního metodika prevence a ve vztahu k výchově. Blíže se zaměřuje na endogenní a exogenní determinanty, jež ovlivňují realizaci prevence ve školním prostředí. Teoretické informace prolíná autor odkazy na legislativu a s příklady z praxe.

Druhá kapitola nás seznamuje s teoretickým ukotvením stěžejních pojmů (sociální norma, sociální deviace, rizikové chování). V této části autor rozebírá obecný rámec normality a poskytuje různé pohledy na tento fenomén. Dále popisuje vývoj a proměny jednotlivých pojmů a v poslední části kapitoly se zaměřuje na termín rizikové chování, který je z hlediska práce metodika prevence, klíčový.

Ve třetí kapitole autor zdůrazňuje propojenost aspektů výchovy a prostředí, které jsou stěžejní pro oblast prevence ve školských zařízeních. Současně poukazuje na nut-

nou změnu paradigmatu, vztahujícího se zejména k primární prevenci, vzhledem k aktuálním školským strategiím, které mají těžiště v individualitě jedince. Upozorňuje na ambivalentnost školy jednak ve smyslu specificky výchovného a socializačně žádoucího prostředí, které formuje zdravý rozvoj osobnosti. Zároveň však může být zdrojem výskytu negativních jevů, které mohou naopak osobnost žáků narušit.

Celá kniha se nese v duchu předcházení a minimalizaci rizikového chování z pohledu školního metodika prevence. Čtvrtá kapitola pojednává o samotných východiscích pro realizaci prevence ve školním prostředí. Zaměřuje se především na podporu a rozvoj dovedností, které jsou důležité pro život a úzce souvisí s primární prevencí. Spektrum těchto činností je velmi široké, obsahuje např. podporu resilience, dovednost seberegulace nebo upevnění autentičnosti žáka. Tyto aktivity by měly vycházet z preventivních strategií a stanovených minimálních preventivních programů, přičemž teoretické vymezení těchto dokumentů zde autor popisuje opět s ohledem na jejich tvorbu a následnou využitelnost ve školní praxi. V závěru čtvrté kapitoly je zdůrazněna úloha činitelů, kteří v různé míře vstupují do procesu školské primární prevence.

Pátá a zároveň poslední kapitola publikace se zaměřuje na rámec minimálních preventivních programů, které jsou v současné době součástí školních vzdělávacích programů všech základních a středních škol. V těchto programech je stěžejním prvkem komplexní změna klimatu dané školy, která by měla být následkem systematických, záměrných a cílevědomých preventivních aktivit. V návaznosti na RVP autor prezentuje možné implementace preventivních témat do širších tematických okruhů a vzdělávacích oblastí. Zdůrazňuje význam třídnických hodin, ve kterých vidí potenciál pro netradiční preventivní práci s žáky. V rámci prevence uvádí také nezbytnou spolupráci s rodiči a jinými součinnostními složkami, jako např. Policie České republiky. V samém závěru kapitoly autor uvádí vybrané výukové metody, které zasazuje do praktické realizace v rámci prevence.

Kniha je pojata komplexně a je psána čtivým jazykem. Terminologická a odborná základna je usazena do praktického kontextu. Publikaci tak lze doporučit profesionálům, ať už učitelům, či lektorům. Těm může posloužit jako zdroj inspirace, jelikož v knize jsou uvedeny náměty na preventivní aktivity i s pracovními listy pro žáky. Studentům jistě poslouží jednak jako terminologická opora, jednak jako podpora k hlubšímu vhledu do problematiky preventivní povahy. Kniha je však vhodná pro všechny, kteří by se rádi dozvěděli více o oblasti rizikového chování ve specifickém prostředí škol a o možnostech preventivní práce, v případě jeho výskytu.

Kontakt:

Mgr. Veronika Štenclová
Ústav pedagogiky a sociálních studií
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, Česká republika
e-mail: veronika.stenclova01@upol.cz